

บทที่ 4

บทบาททางสังคมด้านศาสนาและวัฒนธรรมจีนของมูลนิธิปอเต็กตึ๊งที่มีต่อสังคมไทย

พิธีกรรมที่สำคัญย่อมเป็นจารีตประเพณีที่สืบทอดมาและมามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้น พิธีกรรมที่สำคัญตามเทศกาลในศาลเจ้าไต้ฮงกงมูลนิธิปอเต็กตึ๊งสอดคล้องและได้รับการปฏิบัติตามจรรยาวัตรหลักของหลวงปู่ไต้ฮง ศาลาและวัฒนธรรมจีนของศาลเจ้าไต้ฮงกงมูลนิธิปอเต็กตึ๊งได้สืบทอดจากร้อยปีที่แล้วมาจนถึงปัจจุบันโดยผ่านพิธีกรรมที่สำคัญตามเทศกาลจีนเช่นกัน ซึ่งพิธีเหล่านี้มีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างมาก

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทบาททางสังคมด้านศาสนาและวัฒนธรรมจีนของมูลนิธิปอเต็กตึ๊งแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทต่อวัฒนธรรม

4.1.1 การสืบทอดวัฒนธรรมจีน

4.1.2 การผสมผสานกับวัฒนธรรมไทย

4.2 บทบาทต่อศาสนา

4.2.1 ด้านแนวคิด

4.2.1.1 ความเชื่อ-ที่พึ่งทางใจ

4.2.1.2 การรวมกลุ่ม

4.2.2 ด้านคุณธรรม

4.2.2.1 กตัญญู

4.2.2.2 เมตตา

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทต่อวัฒนธรรม

ประเทศไทยและประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความผูกพันและเป็นมิตรกันมาอย่างช้านาน ชาวจีนได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมากที่สุดของบรรดาประเทศต่าง ๆ เมื่ออพยพเข้ามาแล้ว ชาวจีนโพ้นทะเลก็เริ่มก่อร่างสร้างตัวตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็นระยะเวลาจนถึงทุกวันนี้สามารถพูดได้ว่าชาวจีนที่อพยพโยกย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยวิถีชีวิตที่ซิมซิบและกลมกลืนเข้ากับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยไปในตัวด้วย แต่กระนั้นชาวจีนก็ยังรักษาจารีตประเพณีดั้งเดิมไว้ ด้วยเหตุที่ดั้งเดิมเป็นคนจีน เมื่ออพยพไปอยู่ที่ต่างแดนแต่ในสายเลือดก็ยังคงเป็น คนจีนอยู่ ความคิดที่จะรักษาวัฒนธรรมจีนจึงยิ่งเข้มแข็ง โดยนำวัฒนธรรมจีนเข้ามาในประเทศไทยและปฏิบัติตลอดมาจากรุ่นสู่รุ่น และมีบทบาทต่อวัฒนธรรมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก สำหรับมูลนิธิปอเต็กตึ๊งนั้นมีประวัติความเป็นมามานานมากกว่า 100 ปี และดำเนินงานตามจรรยาวัตรของหลวงปู่ไต้ฮงตลอดมา พิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามเทศกาลจีนในศาลเจ้าไต้ฮงกงสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนอย่างชัดเจน พิธีกรรมตามเทศกาลเหล่านี้ได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกลมกลืนไปกับวิถีชีวิตของชาวไทย และช่วยเพิ่มสีสันให้สังคมไทยให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมยิ่งขึ้น

4.1.1 การสืบทอดวัฒนธรรมจีน

คนจีนที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทยในยุคต้น ๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์หรือยุคต่อมา มีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับบ้านเกิดเดิมเป็นความสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาดจากบ้านเกิดเดิม พยายามรักษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ มรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นของบ้านเกิดเมืองนอน และถ้าหากเป็นไปได้ พวกเขาหวังที่จะเอาวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเดิมที่ใช้ในแผ่นดินใหญ่มาสู่แผ่นดินใหม่ด้วย (ตัวหนังสือ. 2543 : 54)

กลุ่มชาวจีนนับเป็นกลุ่มคนจำนวนมากที่สุดที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยและยังคงรักษาความเชื่อและประเพณีของตนไว้ได้อย่างมีเอกลักษณ์แม้ว่าส่วนหนึ่งจะปรับตัวหรือถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมในสังคมไทยจากการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในมูลนิธิป่อเต็กตึ้งและได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

1) การทำบุญเก็บศพ

มูลนิธิป่อเต็กตึ้งมีรากฐานมาจากคณะเก็บศพไต้ฮงกงซึ่งดำเนินงานตามจริยวัตรของหลวงปู่ไต้ฮง ช่วงแรก ๆ วรรณการ์ ต้นประเสริฐ (2545 : 76-77) ได้กล่าวถึงจริยวัตรที่งดงามของหลวงปู่ไต้ฮงว่า ใน พ.ศ. 1663 เมื่อท่านธุดงค์มาถึงอำเภอเตี้ยเอี้ย เมืองแต้จิ๋วมณฑลทวนกวางตั้ง ท่านเจริญอายุถึง 81 ปีแล้ว เข้าจำพรรษาที่อารามเล่งจิวโก่วยี่ในปักซัว และต่อมาจึงย้ายไปที่วัดเมี้ยนอันกววนในตำบล ฮั่วเพ็ง (เหอผิง) ไม่ห่างจากแม่น้ำเหลียงเจียงนัก ท่านปฏิบัติธรรมแผ่เมตตาอย่างต่อเนื่อง ดินแดนทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีนในแถบนี้มักประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอยู่เป็นนิจ ทั้งวาตภัย อุทกภัย และภัยแล้ง ผู้คนอดอยากเกิดโรคระบาดล้มตายจำนวนมาก ไต้ฮงกงจัดการเก็บศพเหล่านี้ไปฝังโดยไม่รังเกียจ ตั้งศาลาทานรักษาโรคที่ริมโขดหินใหญ่ จัดหาอาหารสิ่งของให้ผู้ยากไร้เดือดร้อน ชักชวนชาวบ้านและสาธุศิษย์ให้ประกอบกิจการกุศลกันอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ จริยวัตรแห่งเมตตาธรรมของท่านนั้นช่วยเหลือทั้งผู้มีชีวิตที่ยากไร้และผู้ตายที่ไร้ญาติ

การสร้างศาลเจ้าไมใช่เพื่อให้ศาลเจ้าเป็นสถานที่ที่เกิดจากศรัทธาเท่านั้น แต่ที่สำคัญคือช่วยเก็บศพที่ไร้ญาติ ซึ่งมีมูลเหตุเกี่ยวข้องกับประวัติของหลวงปู่ไต้ฮง การช่วยเก็บศพเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมจีนการทำดีสืบทอดมาจากชาวจีนในไทยโดยเฉพาะจีนแต้จิ๋ว ในสมัยคนจีนโพ้นทะเลข้ามทะเลข้ามภูเขามายังประเทศไทยโดยใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก และประสบภัยต่าง ๆ จึงมีคนตายไร้ญาติเป็นจำนวนมาก คนจีนมีความเชื่อว่าถ้าคนตายไปแล้วไม่ได้นำไปฝัง วิญญาณนั้นก็จะไม่เป็นสุข คนจีนเหล่านี้จึงช่วยกันเก็บศพ ดังนั้นการช่วยเก็บศพได้สืบทอดลงมาจากคนจีนโพ้นทะเลรุ่นแรก ๆ มูลนิธิป่อเต็กตึ้งนั้นเดินตามแนวทางของหลวงปู่ไต้ฮงและมีงานสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ผู้ประสบภัยต่างๆมิได้ขาดต่อเนื่องมาเป็นเวลาร้อยปี

นอกจากนั้นคนไทยเชื้อสายจีนยังนิยมไปบริจาคเงินซื้อโลงศพ เพื่อบรรจุศพคนตายไร้ญาติวิญญาณจะได้อยู่เป็นสุขและขอให้หลวงปู่ไต้ฮงคุ้มครองตนเองและสมาชิกในครอบครัว ถือว่าเป็นการทำบุญใหญ่ ซึ่งเป็นคติความเชื่อที่งดงามสืบทอดจากรุ่นเก่า ๆ

ดังที่ นางแซไซ พุนตระกูลเกียรติ คนไทยเชื้อสายจีน (31 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักมูลนิธิป่อเต็กตึ้งตั้งตั้งแต่เด็กๆ ปกติได้เข้ามาไหว้หลวงปู่ไต้ฮงบ่อยอยู่แล้ว ถ้ามีงานหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ก็จะมาเข้าร่วมงานและทำบุญ ทำบุญให้ท่านแก่ผู้

ยากจนบริจาคสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้แล้วยังบริจาคโรงศพพร้อมผ้าดิบอีกด้วย
 อากสืบทอดความดีมานานแล้ว สำหรับฉันเอง การทำบุญก็ถือเป็นการช่วยเหลือ
 อีกแบบหนึ่งถึงไม่ได้ยิ่งใหญ่เหมือนปอเต็กตึ๊งแต่เราก็มีความสุขใจอากยังสอนให้
 เราเป็นคนมีน้ำใจคิดดีทำได้ทำความดีช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์สะท้อนถึง
 วัฒนธรรมที่ดีควรสืบทอดไปนานแสนนาน”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นหลังของชาวจีนโพ้นทะเลนิยมทำบุญที่มูลนิธิปอ
 เต็กตึ๊งโดยบริจาคเงินซื้อโรงศพให้กับวิญญาณไร้ญาติ ได้สืบทอดการทำงานกุศลและถูกสั่งสอนจาก
 คนรุ่นเก่าให้เป็นคนที่มีน้ำใจ เพราะเชื่อว่าการทำบุญเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อีกแบบหนึ่ง และ
 วัฒนธรรมจีนที่ต้งามนี้ได้สืบทอดมาอย่างต่อเนื่องสู่รุ่นลูกหลาน

ดั่งที่ นางกรวรรณ กิจจารักษ์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 33 ปี (10 ตุลาคม 2556 :
 สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักมูลนิธิปอเต็กตึ๊งตั้งตั้งแต่รุ่นพ่อแม่แล้ว ตอนนี้ก็พาครอบครัวมาเหมือน
 อย่างที่แม่เคยพามาเหมือนกันเพราะรู้สึกการเข้ามาไหว้อากทำบุญบริจาคเงินก็
 จะสุขใจ ส่งผลให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองขึ้น ทำให้เราเห็นถึงวัฒนธรรมจีนและรู้ว่าชาว
 ไทยเชื้อสายจีนเคารพหลวงปู่ไต้ฮง ทำให้คนไทยรู้จักการบริจาคและการช่วยเหลือ
 เกื้อกูลกัน”

ดั่งที่ นายวรยุทธ ไทรเมฆสกุล คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 73 ปี (2 กันยายน 2556 :
 สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะเป็นลูกศิษย์หลวงปู่ไต้ฮงก็เลยรู้จักมูลนิธิปอเต็กตึ๊งและปฏิบัติงานกุศล
 ตามจริยวัตรอันงดงามของอากตลอดมา จะบริจาคเงินทุกครั้ง เช่นบริจาคโรงศพ
 ผ้าดิบแม้แต่แค่ข้าวสารถุงหนึ่งก็ทำได้เพราะตั้งใจทำบุญกุศล ศรัทธาองค์ไต้ฮงกงก็เลย
 ชอบเข้ามาทำบุญการทำบุญทำให้ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคภัยมาเบียดเบียนทำให้
 กิจการเจริญมากๆและทำให้ลูกหลานดีทุกคนและมีงานทำดี ๆ ทุกคน”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความศรัทธาต่อหลวงปู่ไต้ฮงอย่าง
 เคร่งครัดโดยพ่อแม่ปลูกฝังเรื่องจริยวัตรอันงดงามของหลวงปู่ไต้ฮงที่เก็บศพไร้ญาติ ช่วยเหลือผู้ที่
 เดือดร้อน มาตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ และพาเข้าร่วมงานทำบุญที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งปัจจุบันนี้ก็พาลูกหลานมา
 ทำบุญที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งเช่นกัน ทำให้ลูกหลานรู้จักความต้งามของหลวงปู่ไต้ฮง และสั่งสอนให้
 ลูกหลานเป็นคนที่มีน้ำใจ

ดั่งที่ นายสาโรจน์ สายคงดี ตำแหน่งอาสาสมัครบริการ (10 ตุลาคม 2556 :
 สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ผมรู้จักมูลนิธิปอเต็กตึ๊งมาตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะพ่อดูข่าวแล้วจะพูดให้ฟังเสมอว่า
 ถ้าไม่มีปอเต็กตึ๊งแล้วใครจะเก็บศพและผมเองก็ไม่คิดไม่ฝันว่าจะได้มาเป็นส่วนหนึ่ง
 ของปอเต็กตึ๊งผมเป็นอาสาสมัครและได้รู้ว่าปอเต็กตึ๊งไม่ได้เก็บศพเพียงอย่างเดียวแต่มี
 หลวงปู่ไต้ฮงที่กราบไหว้ขอพรคอยปกป้องรักษาพวกเราชาวปอเต็กตึ๊งและทุกคนที่
 กราบไหว้บูชาผมปลื้มใจที่ได้ช่วยคนเจ็บ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นหลัง ๆ มักจะรู้จักมูลนิธิปอเต็กตึ๊งโดยที่รู้ว่าหน้าที่หลักของมูลนิธิปอเต็กตึ๊งคือช่วยเหลือคน ซึ่งคือการทำความดีของมูลนิธิปอเต็กตึ๊งช่วงแรก ๆ และได้เกิดอิทธิพลให้กับคนในสังคมนั้น พอได้เห็นความดีในการช่วยเหลือก็เกิดความรู้สึกว่าอยากจะทำความดีเหมือนกัน นอกจากนี้มูลนิธิปอเต็กตึ๊งยังเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีองค์หลวงปู่ไต้ฮงตั้งไว้ในศาลเจ้าให้ผู้เลื่อมใสมากราบไหว้และขอพรจากหลวงปู่ไต้ฮง

2) การฉลองเทศกาลตรุษจีน

ตรุษจีนเป็นเทศกาลที่สำคัญที่สุดสำหรับคนจีนทุกคน เพราะเป็นวันขึ้นปีใหม่ตามปฏิทินจีนและเป็นวันแห่งความสุขที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวต้องหยุดทำงานและมาอยู่ด้วยกัน โดยมีการฉลองใหญ่โต พอถึงวันตรุษจีน ไม่ว่าคนจีนจะอยู่ที่มุมใดของโลกใบนี้ก็พยายามกลับบ้านเพื่อมาสนุกสนานกับครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนก็ปฏิบัติตามนั้นเช่นกัน เพราะวัฒนธรรมการฉลองเทศกาลตรุษจีนนี้ได้สืบทอดมาจากรุ่นต่อรุ่นและปฏิบัติตลอดมา

คนจีนถือว่าตรุษจีนเป็นวันที่เริ่มต้นชีวิตใหม่สำหรับทุกคน ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ทุกอย่างจะเริ่มต้นใหม่ คนจีนเชื่อว่า “การเริ่มต้นวันที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดแต่สิ่งที่ดี”

ดังที่ นายสมัย วนสัจจร คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 64 ปี (31 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“วันตรุษจีนเป็นเทศกาลที่นิยมกันที่สุดสำหรับคนจีน ตอนสมัยเด็ก ๆ ยังอยู่ที่จีน ยังจำได้ว่าแต่ละท้องถิ่นทุกมณฑลทั่วประเทศถือว่า ตรุษจีนเป็นเทศกาลที่ยิ่งใหญ่และมีความสุขที่สุดในรอบปีคนทั่วไปจะเริ่มเตรียมตัวต้อนรับปีใหม่กันแต่เนิ่นๆ เดือนเก้าเดือนสิบก็จะเริ่มตากมันเทศที่หั่นเป็นชิ้นบางๆ แบ่งทำขนมทอดหรือผัดสำหรับขึ้นปีใหม่เมื่อถึงวัน “ตงจื้อ” เริ่มนั่งเหล้าเมื่อใกล้วันส่งท้ายปีเก่าทุกครัวเรือนต้องนั่งขนมทำด้วยแป้งน้ำตาลทำเต้าหู้ฆ่าหมูฆ่าไก่ตั้งหน้าตั้งตารอการมาถึงของปีใหม่ ถึงแม้ย้ายมาอยู่ที่ไทย แต่วันตรุษจีนก็ยังทำทุกอย่างเหมือนเดิมถึงงานจะเยอะ จะยุ่งแต่ก็วางไว้ก่อน จัดของแห้งและทำความสะอาดบ้านต้อนรับปีใหม่ พอถึงวันตรุษจีนครอบครัวก็จะพากันมาทำบุญและขอพรจากอากงเพื่อเป็นสิริมงคลในปีใหม่”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าเทศกาลวันตรุษจีนเป็นเทศกาลที่สำคัญที่สุดสำหรับคนจีนทุกครอบครัวเพราะคนจีนเชื่อว่าวันตรุษจีนไม่เพียงแต่เป็นวันปีใหม่แต่ทุกอย่างจะเริ่มต้นใหม่และที่สำคัญคือวันตรุษจีนเป็นวันแห่งความสุขสำหรับครอบครัว คนจีนที่อพยพเข้ามาในเมืองไทยยังคงรักษาและให้ความสำคัญกับเทศกาลตรุษจีนแบบดั้งเดิมจะเข้าร่วมพิธีกรรมเพื่อสนับสุนันวันตรุษจีน

ตามประเพณีจีน ก่อนที่จะเข้าสู่วันแรกของตรุษจีนจะมีวันไหว้ซึ่งก็คือ “วันสิ้นปี” การไหว้ในวันสิ้นปีจะเป็นการไหว้เจ้าที่ในตอนเช้าตามด้วยการไหว้บรรพบุรุษในตอนสายแล้วไหว้ผีไม่มีญาติในตอนบ่ายด้วยอาหารผลไม้เครื่องเซ่นไหว้ ฯลฯ ตามธรรมเนียมปฏิบัติโดยในปี 2557 นี้วันไหว้ตรุษจีนคือวันพฤหัสบดีที่ 30 มกราคม ในวันสิ้นปีที่มีมูลนิธิปอเต็กตึ๊งตั้งปีนี้มีคนจำนวนมากเอาของเซ่นไหว้มาไหว้หลวงปู่ไต้ฮงเป็นจำนวนมาก

ตั้งที่ นายวรยุทธ ไทรเมฆกุล คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 73 ปี (2 กันยายน 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ผมเกิดที่จีนนะครับ อายุยังไม่ถึง 10 ขวบก็ย้ายมาพร้อมพ่อแม่อยู่ในประเทศไทยแล้ว ตอนที่พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ ได้กลับไปจีนบ้าง เท่าที่จำได้ไม่ถึง 10 ครั้งเลย หลังจากพ่อแม่เสียชีวิตไปและก็ไม่มีญาติที่จีนแล้วก็ไม่ได้กลับไปอีก แต่ผมยังจำภาพสมัยเด็ก ๆ อยู่ที่จีนได้นะ พอถึงวันตรุษจีน วันสิ้นปีตอนเช้าก็จะติดกระดาษสีแดงที่เรียกว่าตุ้ยเหลียน หลังจากนั้นก็เริ่มเตรียมของที่จะเอาไปไหว้เจ้าและบรรพบุรุษ เพราะผมเป็นคนแต่จิวและนับถืออากง ตรุษจีนทุกปีก็จะมาไหว้อากงและบรรพบุรุษที่ศาลเจ้า”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า “วันสิ้นปี” เป็นวันสำคัญสำหรับคนจีนเช่นกัน คนจีนเชื้อสายจีนถึงแม้อพยพเข้ามาในเมืองไทยแต่ก็ได้นำประเพณีตรุษจีน “วันไหว้” เข้ามาในประเทศไทยและปฏิบัติตลอดมา โดยเฉพาะกลุ่มคนจีนเชื้อสายแต้จิ๋วนิยมนำของเซ่นไหว้มาไหว้ที่ศาลเจ้าไต้ฮงกงเพื่อขอพรจากหลวงปู่และบรรพบุรุษในวันปีใหม่

ในช่วงตรุษจีนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมูลนิธิป่อเต็กตึ้งได้รับความนิยมนอย่างมาก และสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีกิจกรรมหลายอย่างที่เป็กิจกรรมที่สืบทอดมานานจากจีน ด้วยเหตุที่มีคนไทยเชื้อสายจีนเข้าร่วมงานอย่างต่อเนื่องทุกปี และทางมูลนิธิป่อเต็กตึ้งได้ให้ความสำคัญกับการรักษาเทศกาลจีนดั้งเดิมเช่นกัน

2.1) ทำบุญ “พะเก่ง”

พิธีกรรมในเทศกาลตรุษจีนของศาลเจ้าไต้ฮงกงที่มีผู้ให้ความสำคัญที่สุดคือการทำบุญ “พะเก่ง” “พะเก่ง” เป็นเรื่องของการอาราธนาพระสงฆ์ (ในพุทธนิกายมหายาน) มาสวดมนต์ให้พรแก่ญาติโยมที่มาจุดธูปลงทะเลเปียนไ้เพื่อคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข ตั้งแต่ต้นปีใหม่จีนหรือตรุษจีน “พะเก่ง” มีการยึดเวลาจากที่กำหนด คนแต้จิ๋วได้นำเข้ามาในประเทศไทยและถือปฏิบัติในมูลนิธิป่อเต็กตึ้งคนไทยเชื้อสายจีนจะนิยมไปที่มูลนิธิป่อเต็กตึ้ง เขียนชื่อตนเองและคนในครอบครัวลงในใบพะเก่ง เพื่อนำชื่อไปวางที่บริเวณมณฑลพิธีเพื่อทำพิธีสวดมนต์ขอความเป็นสิริมงคล

หลังจากการทำบุญ “พะเก่ง” สามารถนำตัวไปแลกขนมจันอับหรือตามภาษาแต้จิ๋วว่า “จับกิม” ที่มูลนิธิป่อเต็กตึ้งได้จัดทำมา ขนมจันอับเป็นขนมที่มีส่วนผสมจากพืชผล ซึ่งมีความหมายว่าอุดมสมบูรณ์และเป็นขนมสิริมงคล จึงนิยมนำมารับประทานในช่วงตรุษจีน

ตั้งที่ นางธนกาญจน์ เหล่าศรีธนกุล หัวหน้าแผนกบริหาร (7 กุมภาพันธ์ 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“มีถั่ว งา ข้าว ข้าวเหนียว ข้าวโพด แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ เพราะว่าตรุษจีนเขาต้องไหว้อย่างนี้ ทั้งหมดนี้เป็นพืชผล แต่ละอย่างก็จะต้องมีความหมายมาจากภาษาจีนคำว่า “五谷丰收” (ตามสำเนียงภาษาจีนกลางว่า อู่กู่เฟิงโชว แปลว่าผลเก็บเกี่ยว)”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าสมัยก่อนคนจีนให้ความสำคัญกับพืชผลอย่างมาก เนื่องจากว่าในสมัยนั้นการเกษตรเป็นปัจจัยพื้นฐาน หลังจากการเก็บเกี่ยวจะมีการฉลองครั้งใหญ่ เพื่อแสดงความยินดีและเป็นกำลังใจให้กับการทำงานในปีต่อไป คนในปัจจุบันนี้อาจมีวัตถุประสงค์

เปลี่ยนไปกับการกิน “จันอับ” แต่ก็ยังรักษาความเชื่อส่วนนี้เช่นกันโดยเชื่อว่าการกิน “จันอับ” เป็นสิริมงคลให้กับตนเองในต้นปีใหม่ได้

ตั้งที่ นางเดือนจิต พุฒิพงศ์โกโดย เจ้าหน้าที่แผนกประชาสัมพันธ์ (7 กุมภาพันธ์ 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มีขนม 2 แบบขนมจันอับกับขนมเปียะ ทั้งสองเป็นขนมมงคล ให้คนทำบุญเลือกกลับไปไหว้เจ้าได้ เพราะจำนวนเยอะก็เลยต้องแจก แต่ร้านทำออกมารูปแบบจะไม่เหมือนกัน แต่ของเหมือนกัน แคร์รสชาติกับรูปแบบต่างกัน เหมือนกับเราปรุงอาหาร แต่สำหรับคนรุ่นเก่า ถ้าเปลี่ยนแล้วเค้าจะบอกว่าความหมายไม่ดี ก็อยากให้ความอุดมสมบูรณ์ ต้องมีทั้งข้าว ทั้งงา ทั้งถั่ว”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าขนมจันอับเป็นขนมที่มีความหมายอุดมสมบูรณ์นิยมนำไปทานในช่วงตรุษจีนเพื่อเป็นสิริมงคลในต้นปีใหม่ เพราะขนมจันอับมีความหมายตามความเชื่อของคนจีน ความเชื่อนี้คนรุ่นเก่าที่อพยพเข้ามาในเมืองไทยได้นำเข้ามาด้วยเช่นกันและสืบทอดเรื่อยมา โดยมีความคิดว่าในช่วงเทศกาลที่เป็นงานสิริมงคลจำเป็นและต้องการใช้ขนมที่ทำจาก ข้าว ถั่ว และงา เท่านั้น

2.2) การรับประทานสาकुตัมน้ำตาล

การทานสาकुตัมน้ำตาลเป็นประเพณีที่สืบทอดมานานจากคนแต้จิ๋วและเป็นกิจกรรมที่สำคัญในพิธีกรรมสำคัญของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ในเทศกาลตรุษจีนคนแต้จิ๋วเชื่อว่าการรับประทานขนมหวานจะเสริมสิริมงคลให้ตนเองได้ ด้วยเหตุที่สาकुตัมน้ำตาลแบบดั้งเดิมนี้จะหารับประทานได้ไม่ถี่ยักสิ่งสำคัญคือมูลนิธิมีความใส่ใจที่จะใช้วัตถุดิบอย่างดีเพื่อรักษาคุณภาพและสูตรโบราณไว้

ตั้งที่ นางธนาภรณ์ เหล่าศรีธนกุล หัวหน้าแผนกบริหาร (30 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งมีการแจกสาकुตัมน้ำตาลทั้งหมด 3 ครั้ง คือเทศกาลตรุษจีน วันบรรลุลุทธิหลวงปู่และวันเกิดหลวงปู่ ทั้งหมดนี้เป็นงานสิริมงคล ซึ่งต้องมีสาकुตัมน้ำตาล มีความหมายว่ารักใคร่กลมเกลียว สาकुตัมน้ำตาลมีไว้ให้แจกตั้งแต่ป่อเต็กตึ๊งสร้างขึ้นมาแล้ว ขนมสาकुตัมน้ำตาลไม่เหมือนสาकुตัมน้ำตาลทั่วไป ส่วนประกอบที่สำคัญคือผิวส้มแห้ง ผิวส้มแห้งสั่งซื้อจากจีนเลย เพราะที่ไทยไม่มี และจะทำให้รสของสาकुตัมน้ำตาลหอมขึ้น นอกจากนี้ยังต้องใช้น้ำตาลทรายแดงอีกด้วย เพราะว่าเป็นงานสิริมงคล ถ้าออกเป็นสีขาว คนจีนเขาจะถือและไม่ชอบสีขาว”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าการทานสาकुตัมน้ำตาลเพื่อเป็นสิริมงคลในเทศกาลสำคัญเป็นวัฒนธรรมจีนที่คนจีนแต้จิ๋วสืบทอดมาและรักษาไว้ได้อย่างดี ปัจจุบันนี้วิธีการทำสาकुตัมน้ำตาลก็ไม่เคยเปลี่ยนไป ถึงแม้ว่าการสั่งผิวส้มแห้งจากจีนจะค่อนข้างลำบาก แต่เพื่อรักษารสชาติสาकुตัมน้ำตาลให้เหมือนเดิมทางมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งจึงสั่งซื้อผิวส้มแห้งจากจีน การทานสาकुตัมน้ำตาลจึงสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนอย่างแท้จริงที่หากินได้ยากในปัจจุบัน ไม่ว่าจะทำขายหรือต้มกินเองที่บ้าน

2.3) “ฮู้” แดงหลวงปู่ไต้ฮง

คนเชื้อชาติไหน ๆ ก็มีเครื่องราง สิ่งเคารพที่ใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามทุกข์ยากหรือยุ่งยากด้วยรูปแบบที่ต่างกัน เช่น นามของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า รูปจำลองหรือรูปเหมือนของศาสดา และสิ่งของเชิงสัญลักษณ์ของแต่ละศาสนา แต่ละลัทธิความเชื่อ สำหรับคนจีนและลูกหลานจีนโพ้นทะเล “ฮู้” คือหนึ่งในเครื่องรางยอดนิยม ฮู้เป็นการออกเสียงตามภาษาแต้จิ๋ว แปลเป็นภาษาไทยว่ายันต์ ฮู้ทำจากผ้า กระดาษ เป็นหลัก ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า การใช้ฮู้หรือยันต์ของจีน ที่เห็นกันอยู่จนชินตา คือ บ้านคนจีนเกือบทุกบ้านมีฮู้ปิดอยู่เหนือบานประตู แต่กว่าที่ฮู้จะมาปิดอยู่ที่หน้าบ้านเรานั้นฮู้เดินทางมายาวนานมากกว่าเกือบ 2,000 ปี (เสี่ยวจิ๋ว. 2554 : 132)

ด้วยเห็นหลวงปู่ไต้ฮงเป็นรูปจำลองในศาลเจ้าไต้ฮงกง คนจีนจึงนิยมนำ “ฮู้” กลับมาติดที่บนประตูหน้าบ้าน หรือประต้ายันต์ไต้ฮงกงที่กระเป่า เสื้อผ้า ถ้าเราใส่แล้วหลวงปู่ไต้ฮงก็จะคุ้มครอง แคล้วคลาดปลอดภัย รูปแบบของ “ฮู้” กับยันต์ไต้ฮงกงยังคงมีรูปแบบเดิมมาจนถึงทุกวันนี้ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้เข้าร่วมงานเทศกาลตรุษจีนในวันที่ 7 เดือนกุมภาพันธ์ ปี 2557 ตอนเดินผ่านหน้าบ้านที่อาศัยอยู่ชอยซ้าง ๆ มุลินธิป้อเต็กตั้งและสังเกตได้ว่า บนประตูหน้าบ้านของทุกบ้านได้ติด “ฮู้” สีแดงมีรูปหลวงปู่ไต้ฮง เนื่องจากว่าบ้านอยู่ใกล้มุลินธิป้อเต็กตั้ง เหตุผลที่สำคัญก็คือแถว ๆ นั้นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนแต้จิ๋วและนับถือหลวงปู่ไต้ฮง นอกจากนี้บ้านชาวจีนทั่วไปที่อยู่ไกล ๆ ก็ติดฮู้แดงหลวงปู่ไต้ฮงไว้หน้าบ้านเช่นกัน

2.4) การเคาะระฆัง

การเคาะระฆังซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ใช้ในการทำบุญที่วัดหรือศาลเจ้าที่ประเทศจีน มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีความหมายนัยยะเคาะเคราะห์ แต่การเคาะระฆังในช่วงตรุษจีนที่ศาลเจ้าไต้ฮงกงถือเป็นวัฒนธรรมใหม่

ตั้งที่ นางธนกาญจน์ เหล่าศรีธนกกุล หัวหน้าแผนกบริหาร (7 กุมภาพันธ์ 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“การเคาะระฆังมีอยู่ก่อน 40 ปีแล้วที่ศาลเจ้ายังไม่ได้ก่อตั้ง เพราะผู้จัดการคนหนึ่งหัวคิดดี เห็นมีการเคาะระฆังที่ศาลเจ้าที่จีน ก็เลยนำประเพณีนี้เข้ามาในศาลเจ้า”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าการเคาะระฆังเป็นกิจกรรมเสริมเพิ่มขึ้นมาเพื่อเป็นสิริมงคลในช่วงปีใหม่ ผู้จัดการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมจีน จึงได้นำกิจกรรมเคาะระฆังเข้ามาในเมืองไทย เวลาผ่านไปแค่ 40 ปี แต่การเคาะระฆังก็ยิ่งได้รับความนิยมในเทศกาลตรุษจีนและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

3) พิธีทิ้งกระดาษ

ประเพณีทิ้งกระดาษจะจัดในเดือน 7 ตามจันทรคติของจีนซึ่งมุลินธิป้อเต็กตั้งถือเป็นวัฒนธรรมที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาช้านานพิธีทิ้งกระดาษเป็นพิธีที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลานานก่อนที่มุลินธิจะก่อตั้งและน่าจะเป็นมุลินธิจีนแห่งแรกที่จัดงานทิ้งกระดาษอย่างเป็นทางการและเป็นกิจจะลักษณะเพราะถือว่าเป็นประเพณีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตแล้วและเพื่อนมนุษย์พร้อมกับทำทานให้แก่ผู้ยากไร้เป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ที่ปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล (“ประเพณีทิ้งกระดาษปี 2554” 2554 : ออนไลน์)

เทศกาลทั้งกระจาดจัดขึ้นในช่วงเทศกาลสารทจีนซึ่งเป็นความเชื่อของพุทธบริษัทจีน ฝ่ายมหายาน การทั้งกระจาดนี้เป็นการทำบุญให้ทานตามธรรมเนียมของชาวพุทธนิกายมหายาน ซึ่งสอดคล้องกับจริยวัตรหลักขององค์หลวงปู่ไต้ฮง การทำบุญทั้งกระจาดซึ่งสืบเนื่องต่อมาจนทุกวันนี้ โดยเฉพาะในกลุ่มคนแต่จิวนิยมปฏิบัติเป็นอย่างมากตำนานเรื่อง “พระอานนท์” ของเทศกาลทั้งกระจาดสืบทอดมายาวนานในประเทศจีน คนจีนเชื่อว่าที่พระอานนท์มีอายุยืนยาวก็เนื่องจากการทำบุญทั้งกระจาด ฉะนั้นคนจีนคิดว่าการทั้งกระจาดเป็นการทำบุญให้แก่วิญญาณไร้ญาติและการสร้างบารมีให้กับตนเอง การทั้งกระจาดจึงกลายเป็นประเพณีความเชื่อในพุทธศาสนานิกายมหายานและสืบเนื่องต่อมาจนทุกวันนี้

พิธีทั้งกระจาดเป็นวัฒนธรรมจีนจากแต่จิวแท้ ๆ ด้วยเหตุที่ศาลเจ้าไต้ฮงกงเป็นศาลเจ้าแต่จิว พอคนจีนแต่จิวอพยพเข้ามาในเมืองไทย วัฒนธรรมทั้งกระจาดของกลุ่มคนแต่จิวจึงถูกนำเข้ามาและสืบทอดผ่านศาลเจ้าไต้ฮงกงจนถึงทุกวันนี้และได้รับความนิยมอย่างมาก มีผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ดังที่ นางณัฐดา เจริญวัฒน์ชัย คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 60 ปี (17 สิงหาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“คุณปู่ของดิฉันได้อุปถัมภ์มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งและโรงพยาบาลหัวเฉียว ท่านบริจาคเงินมากมายและตรวจท่านสิ้นลม ดิฉันเองก็อยู่กับท่าน เทศกาลทั้งกระจาดมาหลายสิบปีที่โรงเจ โรงทาน ตรวจจนคุณย่าสิ้นลม นับเป็นเนื่ออายุ และกุศลรวมทั้งปีดีสุขใจแก่พวกเราครอบครัว ลุงป้า น้าอา และคุณแม่ ญาติทุกคนที่ทำกุศลนี้”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นเก่า ๆ มีความคิดอย่างเคร่งครัดในการปฏิบัติทำบุญกุศล และยังให้ญาติพี่น้องปฏิบัติตาม จนถึงลูกหลานในปัจจุบันนี้ก็ยังนิยมมาเข้าร่วมพิธีทั้งกระจาด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพิธีทั้งกระจาดนี้ได้สืบทอดลงมาจากรุ่นสู่รุ่น

4) เทศกาลกินเจ

เทศกาลกินเจถือเป็นอีกหนึ่งเทศกาลอันเก่าแก่ของชนชาวจีนที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพการกินเจ ถือว่าเป็นประเพณีสำคัญอย่างหนึ่งของคนจีน เทศกาลกินเจตรงกับวันที่ 1 เดือน 9 ถึงวันที่ 9 เดือน 9 ปฏิทินจีนพุทธบริษัทจีนจะไม่กินเนื้อสัตว์ในช่วงเวลาดังกล่าว หลังจากชาวจีนโพ้นทะเลอพยพเข้ามาในประเทศไทย วัฒนธรรมการกินเจถือศีลก็ถูกนำเข้ามาในประเทศไทยเช่นกัน สำหรับมูลนิธินี้การจัดงานเทศกาลกินเจไม่ใช่มีมาตั้งแต่เดิม

ดังที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (10 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เทศกาลกินเจไม่ใช่เป็นงานที่มีมาตั้งแต่แรก เป็นงานที่ป่อเต็กตึ๊งเสริมเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้งานของป่อเต็กตึ๊งดีที่สุดในประเทศไทย ก็จะบอกเล่าว่าการทำงานกุศลผ่านกิจกรรมของเทศกาลกินเจได้ด้วยเหมือนกัน”

ดังที่ นายวรทัต ลิ้ววานิช คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 63 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งตั้งตั้งแต่วัยเด็กๆแล้วรู้อย่างผมใคร ๆ ก็รู้จักกันหมดว่ามูลนิธิป่อเต็กตึ๊งช่วยเหลืองานกุศลทั่วไปมีกิจกรรมหลากหลายที่เป็นกุศลเช่น

เทศกาลกินเจ เป็นเทศกาลที่ถือศีลกินเจ ทำบุญทำทาน เพราะชอบกิจกรรมของปอเต็กตึ๊ง ทุกปีก็จะมาเข้าร่วมงาน”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งชำนาญที่สุดคืองานกุศล แต่ก็มุ่งหมายในการเผยแผ่วัฒนธรรมจีน ในเทศกาลกินเจ นอกจากจะเป็นการถือศีลกินเจแล้วยังเป็นการทำบุญทำ

ทานอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับจริยวัตรของหลวงปู่ไต้ฮงและเป็นเหตุสำคัญที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งจัดงานเทศกาลกินเจและปฏิบัติจนถึงทุกวันนี้

พิธีกรรมที่พุทธบริษัทไทยเชื้อสายจีนถือปฏิบัติมาแล้วนับถือสืบต่อมานับร้อยปี ทางมูลนิธิปอเต็กตึ๊งได้จัดงานเทศกาลกินเจประจำปี เพื่อให้ผู้คนที่ศรัทธาในพุทธศาสนาพากันนุ่งห่มเสื้อผ้าสีขาวเข้ามามูลนิธิปอเต็กตึ๊งเพื่อทำบุญทำทานถือศีลกินเจเป็นเวลา 9 วัน

ตั้งที่ นางวัชรินทร์ นางมีสำราญ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 64 ปี (2 กันยายน 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักมูลนิธิปอเต็กตึ๊งมานานแล้วเพราะมากินเจและมาทำบุญตั้งแต่เด็กแล้ว ก็ศรัทธาต่อองค์พระพุทธร่องค์จึงมาทำบุญและเข้าร่วมพิธีกรรมกินเจของศาลไต้ฮงกงขอไต้ฮงกงคุ้มครองให้ครอบครัวทุกคนมีสุขภาพแข็งแรง”

ตั้งที่ นางอัจฉิมา สุขเสน คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 50 ปี (17 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักศาลเจ้าไต้ฮงกงและมูลนิธิปอเต็กตึ๊งมานานแล้ว ที่เข้ามาถือศีลกินเจเพราะถือว่าเป็นการทำบุญ และก็ให้ลูกหลานมาด้วย เพราะให้เขามาเข้าร่วมงานจะได้รู้จักประโยชน์ในการกินเจ ที่สำคัญให้รู้จักวัฒนธรรมจีน เห็นถึงความดีงามในการถือศีลกินเจ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนนิยมถือศีลกินเจที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งและยังพาลูกหลานไปสัมผัสกับวัฒนธรรมจีนคือเทศกาลกินเจอีกด้วย เพราะผู้ศรัทธาทั้งหลายได้เห็นถึงประโยชน์ในการถือศีลกินเจ การกินเจไม่เพียงแต่เป็นการชำระล้างทั้งร่างกายและจิตใจให้บริสุทธิ์เท่านั้นแต่ยังเป็นวัฒนธรรมที่ควรสืบทอดต่อไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาเทศกาลกินเจพบว่ามูลนิธิปอเต็กตึ๊งได้จัดเทศกาลกินเจประจำปี 2556 ตั้งแต่วันที่ 4-14 ตุลาคม 2556 โดยจัดให้มีการแสดงงิ้ว ผู้เข้าร่วมงานสามารถเข้าไปชมได้การแสดงงิ้วที่จัดขึ้นในมูลนิธิปอเต็กตึ๊งเป็นงิ้วแต่งิ้ว เนื่องจากผู้ก่อสร้างมูลนิธิปอเต็กตึ๊งเป็นคนแต่งิ้วและศาลเจ้าไต้ฮงกงก็เป็นศาลเจ้าแต่งิ้ว ทางมูลนิธิปอเต็กตึ๊งจึงนำการแสดงงิ้วมาแสดงในเทศกาลกินเจเพื่อสร้างความสนุกสนาน และยังสร้างโอกาสให้คนไทยเชื้อสายจีนและคนไทยรุ่นหลังได้เข้ามาสัมผัสและเรียนรู้วัฒนธรรมจีนอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าศาลเจ้าไต้ฮงกงเป็นศาลเจ้าที่มีความสำคัญต่อทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน ศาลเจ้าเป็นศาลเจ้าจีนแต่ก็ได้รับการยอมรับจากคนไทย ดังนั้นเมื่อมีงานฉลองการบูรณะศาลเจ้าจึงมีคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีนเข้ามาร่วมงานกันเป็นจำนวนมาก เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยและจีนทำให้พิธีมีความสนุกสนานและมีสีสันเพิ่มมากขึ้น

ดังที่ นายพรหมพลกิจ โกศลธรรัตน์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 54 ปี ตำแหน่งอาสาสมัครบริการ 17 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะไทยและจีนอยู่ร่วมกันมานานจนพิธีกรรมและวัฒนธรรมต่าง ๆ กลมกลืนกันจนใกล้เคียงกันมีพระเป็นศูนย์กลางรวมใจของชนชาวจีนทุกเทศกาลไม่ว่าคุณจะมีความสุขหรือทุกข์สำเร็จหรือล้มเหลวคุณก็จะมาไหว้ขอบคุณและขอพรเสมอ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าพิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมูลนิธิป่อเต็กตึ้งไม่เพียงเป็นศูนย์กลางรวมใจของชนชาวจีนแต่ยังได้รับความนิยมจากคนไทยอีกด้วย การเข้าร่วมงานกันทั้งสองกลุ่มทำให้ความสัมพันธ์ทั้งไทยและจีนยิ่งใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

พิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมูลนิธิป่อเต็กตึ้งสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมไทยเห็นชัดเจนที่สุดคือทำบุญ “พะเก่ง” คนไทยเชื้อสายจีนนิยมไปที่มูลนิธิป่อเต็กตึ้งเขียนชื่อตนเองและคนในครอบครัวลงในใบพะเก่งเพื่อนำชื่อไปทำพิธีสวดมนต์เพื่อความเป็สิริมงคลไม่ใช่เฉพาะจีนแต่จีวเหมือนในสมัยแรกแต่มีจีนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย ดังที่นางสุวิมล เตชะหุวิจิตรเชื้อสายจีนไหหล่า เป็นผู้หนึ่งที่สมัครทำบุญไต้ฮงกง ไปร่วมในพิธีพร้อมกับครอบครัวเป็นเวลาต่อเนื่องกันหลายปี เล่าถึงการทำบุญพะเก่งว่า (กรณีการ์ ต้นประเสริฐ. 2545 : 226)

“สมมติว่าครอบครัวเรามีสมาชิก 20 คน เราก็จะเขียนชื่อทั้งหมดไปมอบให้เขาไว้ ภาษาไทยก็ได้ ภาษาจีนก็ได้ ชื่อทั้งหลายนี้ก็เก็บเอาไปบูชาแล้วพระจะสวดตั้งหลายวัน คนนิยมไปวันที่ 1 มากพอสมควร พอวันที่ 4 ก็จะทำพิธีมงคล มีทั้งพระจีนพระไทย มีแบบฟอร์มให้เลือกว่าจะขอพระอะไรก็อย่าง แล้วก็ทำบุญไป ถ้าสมาชิก 20 คน เราก็ไปแลกขนมจันอับ 20 ห่อ เอามาบูชาพระก็ได้ บูชาศาลพระภูมิก็ได้ และนำมาทานเพื่อเป็นสิริมงคล”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมจีนเมื่อเผยแพร่เข้าสู่ประเทศไทย ในระยะแรก ๆ ยังมีความเป็น “วัฒนธรรมจีน” ค่อนข้างมาก ต่อมาเมื่อวันเวลาผ่านไป จึงเกิดการประสานให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น การที่มูลนิธิป่อเต็กตึ้งปรับเปลี่ยนให้มีแบบเอกสารเขียนชื่อพะเก่งโดยไม่ต้องนิกชื่อแล้วแจ้งเจ้าหน้าที่เขียนให้แบบแต่ก่อน ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วขึ้น การเพิ่มภาษาไทยในใบพะเก่งและเพื่อให้เทศกาลตรุษจีนของมูลนิธิเป็นที่ยอมรับจากคนไทย ไม่จำเพาะชาวไทยเชื้อสายจีนหรือชาวจีนเท่านั้น การเขียนชื่อ “พะเก่ง” เพื่อให้คนที่รู้หนังสือไทยได้เข้ามาร่วมงานได้มากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสังเกตได้ว่าในพิธีกรรมต่าง ๆ ของมูลนิธิป่อเต็กตึ้ง ถ้าเป็นคำภาษาจีนมักจะมีคำแปลภาษาไทยด้วย ไม่ว่าจะเป็นใบปลิว ใบเสร็จรับเงิน อัตราการบริจาคหรือป้ายประสานงาน รวมถึงบทสวดมนต์สำหรับบุคคลทั่วไป มีทั้งภาษาจีนและภาษาไทย การเพิ่มภาษาไทยเพื่อสะดวกแก่คนที่ไม่รู้ภาษาจีน ยังเป็นการเปิดช่องทางให้คนทั่วไปได้เข้าร่วมพิธีกรรม

農曆年	วันสากล	งานเทศกาล	ชื่อ
สงกรานต์ ๒๕๖๑	30 มี.ค. - 8 เม.ย.57	ช่วงเทศกาลสงกรานต์	สงกรานต์
สงกรานต์	31 มี.ค.57	เทศกาลสงกรานต์	สงกรานต์
สงกรานต์	14 เม.ย.57	เทศกาลสงกรานต์	สงกรานต์
ตรุษจีน ๒๕๖๑	1 - 4 มี.ค.57	พิธีรับเจ้าแม่กวนอิมเพื่อเริ่มต้นปี	ตรุษจีน
ตรุษจีน	24 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	ตรุษจีน
ตรุษจีน	31 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	ตรุษจีน
ตรุษจีน ๒๕๖๑	5 - 10 มี.ค.57	ฉลองตรุษจีน	ตรุษจีน
สงกรานต์ ๒๕๖๑	27 มี.ค. - 24 เม.ย.57	ช่วงเทศกาลสงกรานต์	สงกรานต์
สงกรานต์	27 มี.ค.57	พิธีรับเจ้าแม่กวนอิมเพื่อเริ่มต้นปี	สงกรานต์
สงกรานต์	30 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	สงกรานต์
สงกรานต์	10 เม.ย.57	เทศกาลสงกรานต์	สงกรานต์
สงกรานต์ ๒๕๖๑	18 - 22 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	สงกรานต์
สงกรานต์	23 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	สงกรานต์
สงกรานต์	24 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	สงกรานต์
สงกรานต์ ๒๕๖๑	23 มี.ค. - 3 เม.ย.57	ช่วงเทศกาลสงกรานต์	สงกรานต์
สงกรานต์	23 มี.ค.57	พิธีรับเจ้าแม่กวนอิมเพื่อเริ่มต้นปี	สงกรานต์
สงกรานต์	29 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	สงกรานต์
สงกรานต์	30 มี.ค.57	พิธีไหว้เทพเจ้าคุ้มครองบ้าน	สงกรานต์
สงกรานต์	3 เม.ย.57	พิธีรับเจ้าแม่กวนอิมเพื่อเริ่มต้นปี	สงกรานต์
สงกรานต์ ๒๕๖๑	17 - 22 มี.ค.57	ฉลองตรุษจีน	สงกรานต์

ตั้งที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (10 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์)เล่าว่า

“มีชุดของไต้ซือเอี้ย มีโต๊ะไหว้ไต้ซือเอี้ย บะหมี่ทั้งหลายเอาเส้นหมี่มาทำ
หลัง ๆ ก็เอาบะหมี่ไว้ ๆมาแทน กระดาษก็จะทำเป็นทรงภูเขา มั่นไหว้บรรพบุรุษ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าจากการเซ่นไหว้ในพิธีกรรมต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นหลัง ๆ มักจะนิยมเอาของไทยมาใช้แทน ซึ่งเป็นความคิดที่เปลี่ยนตามยุคสมัย วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนกลมกลืนไปกับวิถีชีวิตไทยไปแล้ว ซึ่งทำให้วัฒนธรรมจีนมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมไทย

4.2 บทบาทต่อศาสนา

การจัดตั้งศาลเจ้าไต้ฮงกงขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมตามความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนจากพิธีกรรมต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าคนจีนยังคงรักษาความเชื่อและประเพณีของตนอย่างมีเอกลักษณ์ แม้ว่าส่วนหนึ่งจะปรับตัวหรือถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมในสังคมไทยจากการทำงานทั้งภาคสนามและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเห็นได้ว่า มูลนิธิป่อเต็กตึ้งมีประวัติศาสตร์อันยาวนานคู่มากับประวัติศาสตร์สังคมไทยอย่างน้อยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 พิธีกรรมต่างๆไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นจีนแต่ยังสนองตอบความต้องการในยุคปัจจุบันทั้งยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยอีกด้วยซึ่งแสดงออกใน 3 ด้านคือ แนวคิด คุณธรรมและการปฏิบัติ (ซึ่งอธิบายละเอียดในบทที่ 3 แล้ว)

4.2.1 ด้านแนวคิด

แบ่งออกเป็น 2 ด้านมีดังต่อไปนี้

1) ความเชื่อ-ที่พึ่งทางใจ

เรื่องของความเชื่อเป็นสิ่งที่คนทุกชาติทุกภาษาเต็มใจรับมาปฏิบัติเพื่อให้ตนเองสบายใจและเพื่อความเป็นสิริมงคลเนื่องจากว่าในเมื่อชาวจีนโพ้นทะเลอพยพไปยังต่างประเทศในสมัยก่อนด้วยความยากลำบาก และความไม่เคยชินกับแผ่นดินที่ไม่รู้จักใคร จึงเกิดการขาดความปลอดภัยและต้องการที่พึ่งทางใจ วัดหรือศาลเจ้าจึงกลายเป็นที่พึ่งทางใจสำหรับกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล และปัจจุบันนี้เราสามารถเห็นวัดและศาลเจ้าสร้างด้วยคนจีนเป็นจำนวนมากในประเทศไทย

ศาลเจ้าไต้ฮงกงเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่จัดพิธีกรรมต่าง ๆ ตามความเชื่อของคนจีนและพิธีกรรมเหล่านี้ยังมีบทบาทต่อความเชื่อของคนในสังคมไทยอีกด้วย ศาลเจ้าไต้ฮงกงมูลนิธิป่อเต็กตึ้งกลายเป็นที่พึ่งทางใจของคนในสังคมไทยตามความต้องการของยุคสมัย

จริยวัตรที่งดงามของหลวงปู่ไต้ฮงเป็นที่ประจักษ์สรรเสริญเลื่องลือไปทั่วแผ่นดินคนไทยเชื้อสายจีนและคนไทยต่างก็พากันให้ความเคารพนับถืออย่างสูง ผู้ที่เคารพเลื่อมใสพากันบำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศถวายแก่หลวงปู่ไต้ฮงที่มูลนิธิป่อเต็กตึ้งเป็นจำนวนมาก และเชื่อว่าการทำดีนั้นย่อมเกิดผลดีกลับมาให้กับตัวเองได้

ตั้งที่ นางณัฐดา เจริญวัฒนชัย คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 60 ปี (17 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักอากาศจากพ่อแม่ตั้งแต่หลายสิบปีที่แล้ว ที่บ้านยังมีเหรียญอากาศ เก็บไว้มานานแล้ว น่าจะสิบปีกว่า ถ้าผ่านตลาดเก่าก็จะมาไหว้อากาศ เข้ามาขอพรจากอากาศ เพราะหลานตาเจ็บ สุขภาพเราก็ไม่ค่อยแข็งแรงเท่าไรก็เลยมาขออากาศรักษา ถ้ามีงานก็จะมาทุกปี ชอบกินท้อกับสาकुตัมน้ำตาลที่แจกในงาน กินแล้วจะได้เฮงๆ การที่มาไหว้อากาศรู้สึกดี ไม่ว่าจะป็นร่างกายหรือจิตใจ อากาศจะคุ้มครองเราไม่เจ็บไม่ป่วย ถ้าเราทำดีเราก็ได้ดี”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดการนับถือหลวงปู่ได้สืบทอดมาจากรุ่นพ่อแม่และมีความเคารพศรัทธาอย่างเคร่งครัด เข้าไปกราบไหว้หลวงปู่ขอพรให้คุ้มครองโดยเชื่อว่าหลวงปู่ได้เฮงจะคุ้มครองชีวิตตนได้ ทำให้ตนเองเกิดความสบายใจ

ตั้งที่ นายวรภาพ วัชรเกียรติ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 44 ปี (2 กันยายน 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะเคยเป็นอาสาสมัครช่วยงานของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งก็เลยรู้จักและชอบงานกุศลต่างๆถ้าว่างก็จะเข้ามาทำบุญที่ศาลได้เฮงต้องการให้เกิดความสบายใจ เข้ามาทำบุญองค์ได้เฮงเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์การไหว้อากาศมีประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจทำให้จิตใจดีศาลเจ้าได้เฮงเป็นศูนย์รวมจิตใจทำให้รู้จักการให้เป็นบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ ทำให้คนรุ่นหลังๆได้เห็นถึงอารยธรรมของชาวจีนที่สามารถพัฒนาจิตใจได้ให้รู้จักธรรมรู้จักการให้ปล่อยวางจิตใจเป็นสุข”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้มาทำบุญกุศลเชื่อว่าองค์ได้เฮงมีความศักดิ์สิทธิ์และการทำบุญนั้นมีประโยชน์ต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดความสบายใจและมีความสุข ทำให้เป็นคนที่ดีใจดีรู้จักแบ่งปันศาลเจ้าได้เฮงเป็นที่พึ่งทางจิตใจ เมื่อคนมีทุกข์ก็ต้องการหาที่พึ่งเพื่อสร้างความหวังและต่อสู้กับชีวิตต่อไป ซึ่งคนในสังคมปัจจุบันนี้มีความต้องการที่พึ่งทางจิตใจมาก เพราะการแข่งขันอย่างรุนแรงทำให้คนเกิดความเครียดและมีความทุกข์กับชีวิต

ตั้งที่ นางสี ตรีเพ็ญ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 53 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“พ่อแม่เป็นคนจีนรู้จักมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งตั้งแต่เด็ก ๆ พ่อแม่ก็นับถืออากาศผมก็นับถืออากาศเหมือนกันมาเข้าร่วมงานบ่อยๆจะมาเข้าร่วมทุกพิธีกรรมปกติว่างก็จะมาทำบุญมาไหว้อากาศและได้ใส่พระองค์อากาศเชื่อว่าอากาศจะคุ้มครองทุกครั้ง ก่อนที่ออกไปข้างนอกก็จะใส่พระองค์อากาศขอให้เดินทางปลอดภัยมีอยู่ครั้งหนึ่งโดนรถชนเพราะได้ใส่พระอากาศอากาศคุ้มครองชีวิตไว้ไม่มีปัญหา”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้เลื่อมใสหลวงปู่ได้เฮงไม่เพียงแต่เข้าไปทำบุญที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งยังสวมใส่พระองค์หลวงปู่ได้เฮง เพราะเชื่อว่าองค์ท่านสามารถคุ้มครองชีวิตของตนได้จริง ๆ เช่นกรณีรอดพ้นจากอุบัติเหตุเชื่อว่าเพราะหลวงปู่ท่านได้ช่วยคุ้มครองให้ปลอดภัย

ตั้งที่ นางสมศรี ดำรงชัยกุล คนจีน อายุ 60 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ถ้าผ่านมาจะมาราบไหว้ทุกครั้งเพื่อสบายใจความสุขและขอให้มีชีวิตที่ดีขึ้นเพราะว่าได้เฮงช่วยคุ้มครองอากาศท่านศักดิ์สิทธิ์มากทุกตรุษจีนจะมาราบไหว้ ไปทำพะเก้งแล้วเอาตัวไปแลกขนมจันอับ และยังไปเข้าแถวรอคิวรับสาकुตัม

น้ำตาลกลับไปให้คนในครอบครัวได้ทานด้วย เชื่อว่าทานสาकुต้มน้ำตาลจะทำให้เฮง”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าการไหว้หลวงปู่ได้ด้วยความศรัทธา การทำบุญพะงังและการทานสาकुต้มน้ำตาลกิจกรรมเหล่านี้ในช่วงตรุษจีน เป็นการนำความเป็นสิริมงคลมาให้กับตนเองและครอบครัวได้

ตั้งที่ นายวรทัต ลิววานิช คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 63 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ไปทำบุญที่กระเจาอธิษฐานให้ญาติฝ่ายปะปาที่ล่วงลับไปแล้วให้ได้บุญอย่างน้อยทำแล้วก็สบายใจคิดว่างานที่กระเจาคราวหน้าจะทำให้ญาติฝ่ายแม่บ้างทำบุญกับอากักรับรองได้ว่าญาติได้รับแน่นอนในศาลเจ้ามีหลวงปู่ได้ยังงมียมทูตมีเจ้าแม่กวนอิมไปทำบุญกับท่านถึงหมดและอธิษฐานจิตดี ๆ จะมีสิ่งที่ดีเข้ามาสู่ชีวิตแน่นอน”

ตั้งที่ นางวัชรินทร์ นาวงมีสำราญ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 64 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะเจ้ากรรมนายเวรที่เราทำบุญให้สามารถรับบุญของเราหากเราได้รับความทุกข์ที่เรามีอยู่เป็นกรรมเก่าของเราและรับรู้สิ่งที่เราอาจกระทำโดยที่รู้และไม่รู้เท่าถึงการณ์เมื่อเจ้ากรรมนายเวรได้รับบุญที่เราทำให้แล้วจะมีความเมตตาที่อาจส่งผลให้ชีวิตเราที่เป็นอยู่ดีขึ้นได้”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมงานที่กระเจาเชื่อว่าทำบุญย่อมได้รับผลดีกลับมาสู่ตนเอง ทำบุญไม่ว่าจะทำให้กับผู้มีพระคุณหรือทำให้เจ้ากรรมนายเวร จะส่งผลดีกลับมาให้กับชีวิตของตนเองได้แน่นอน อยู่ที่เวลาจะเร็วจะช้าเท่านั้นเอง

2) การรวมกลุ่ม

การมีความเชื่อในสิ่งเดียวกัน คนในกลุ่มนั้นมักจะไปเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน ศาลเจ้าเป็นสถานที่ที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพและเป็นที่พักทางจิตใจโดยรวมกันของกลุ่มคนในท้องถิ่นเฉพาะกลุ่มภาษาของตนช่วงแรก ๆ ศาลเจ้าไต้ฮงกงเป็นสถานที่รวมกลุ่มของชาวจีน โดยผ่านการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ ตามเทศกาลจีน จนถึงปัจจุบันนี้ ไม่เพียงแต่คนจีนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนไทยเชื้อสายจีนและคนไทยได้เข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วย และมีบทบาทต่อกลุ่มคนในสังคมไทยอย่างมาก

ในวันสุดท้ายตามปฏิทินจีน “除夕” ซึ่งเป็นวันที่มีความหมายมากสำหรับคนจีนทุกคน เพราะในวันนี้ทุกๆ บ้านทุกๆ ครอบครัวไม่ว่าจะอยู่ห่างกันไกลแค่ไหนก็จะพยายามกลับมาให้ถึงบ้านภายในวันนี้ให้ได้เพื่อที่จะล้อมวงกินข้าวและมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อต้อนรับปีใหม่กับครอบครัว ซึ่งมูลนิธิป่อเต็กตึ้งเป็นสถานที่สำคัญที่รวบรวมชาวไทยเชื้อสายจีนหรือคนจีนมานับถอยหลังเพื่อต้อนรับปีใหม่

ตั้งที่ นางธนกาญจน์ เหล่าศรีธนกุล หัวหน้าแผนกบริหาร (30 เมษายน 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ในปีหนึ่ง ๆ งานประจำปีของศาลเจ้าไต้ฮงกงและมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งกำหนดให้มีและจัดเป็นงานใหญ่ มีศิษยานุศิษย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์ไต้ฮงกงร่วมงานจำนวนมาก เช่น งานเทศกาลตรุษจีน เริ่มในคืนสุกดิบ วันที่สามสิบของปฏิทินทางจันทรคติของจีน ผู้คนจะหลั่งไหลมาทำบุญด้วยการกราบไหว้ขอพรจากหลวงปู่”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่ามีผู้คนพากันมาที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งด้วยความเชื่อความเลื่อมใสศรัทธาและความเคร่งครัดในประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาจำนวนมาก มูลนิธิเป็นที่สร้างโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนมาเจอกันมาทำบุญกราบขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว และรอคอยการนับถอยหลังด้วยกัน

ดั่งที่ นางกรวรรณ กิจจาร์การ์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 33 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะพ่อแม่เป็นคนจีน เรา รู้จักไต้ฮงกงตั้งแต่สมัยรุ่นพ่อแม่แล้ว เข้าไปไหว้ที่ศาลเจ้าไต้ฮงกงบ่อยๆ แล้วก็ชวนเพื่อนๆ มาด้วยกัน ทุกเทศกาลก็จะมาเข้าร่วมพิธีกรรม และจะส่งสอนลูกหลานให้เป็นคนดีให้เข้ามาร่วมพิธีกรรมด้วย”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าพิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตามเทศกาลจีนที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งดึงดูดใจผู้มาเข้าร่วมงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังชวนเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวมาด้วย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งเป็นที่รวมสมาชิกในกลุ่มเพื่อนหรือครอบครัวให้มาเข้าร่วมพิธีกรรมพร้อมทั้งสอดแทรกคำสอนที่ดีด้วย

ดั่งที่ นายรภาพ วัชรเกียรติ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 44 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะเป็นคนชอบทำบุญก็เลยรู้จักศาลป่อเต็กตึ๊งศรัทธาในองค์หลวงปู่ไต้ฮงกงมาเข้าร่วมกิจกรรมที่ศาลเจ้าไต้ฮงกงบ่อยๆ พิธีกรรมต่างๆ ที่ทางมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งจัดขึ้นดีประเสริฐสุดแล้วสำหรับคนที่มาร่วมพิธีกรรมก็จะค่อนข้างเยอะได้รู้จักเพื่อนที่นี่ มักจะชวนมาทำบุญหรือเข้าร่วมพิธีกรรมด้วยกัน ทุกครั้งที่มาไหว้อากงก็จะรู้สึกสบายใจขึ้นการทำบุญก็ทำให้เราสุขภาพจิตดีขึ้น พิธีกรรมทำให้รวมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน”

ดั่งที่ นายกษติศ ตั้งวานิช คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 28 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“แม่พามาทำบุญตั้งแต่เด็กทุกครั้งอยู่แถวนี้ก็จะแวะมาสนใจพิธีกรรมต่างๆ ที่ทางมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งจัดขึ้นอยู่แล้วแต่ขึ้นกับความสะดวกเพราะชอบทำบุญอยู่แล้วอยากทำบุญช่วงเทศกาลการทำบุญทำให้จิตใจสงบมีความสุขศาลเจ้าไต้ฮงกงมีในฐานะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นแหล่งพบกับผู้สูงอายุผู้ศรัทธาศาสนา”

ดั่งที่ นายธรรมฤทธิ์ สีโตธีรา คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 17 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“พอดีเดินผ่านศาลเจ้าไต้ฮงกงเห็นมีงานแล้วก็มีคนเยอะเลยแวะเข้ามาดูไม่เคยมาเข้าร่วมพิธีกรรมแต่วันธรรมดาที่ไม่เคยมาเหมือนกันบังเอิญผ่านมาเพื่อนก็ชวนเข้ามาแต่พอเข้ามาดูแล้วรู้สึกพิธีกรรมที่ป่อเต็กตึ๊งจัดขึ้นมาอย่างน่าสนใจรู้สึกศาลเจ้านี้

เป็นที่เคารพของคนไทยเชื้อสายจีนเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจแล้วยังมีโอกาสเจอครอบครัวญาติอีกด้วย”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่ามูลนิธิปอเต็กตึ๊งเป็นองค์กรการกุศลสำหรับผู้ชอบทำบุญและเป็นที่ยึดใจสำหรับผู้ศรัทธาศาสนาทั้งหลาย เป็นสถานที่รวมกลุ่มคนในต่างฐานะมาพบกันและมารู้จักกัน ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ พิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมูลนิธิปอเต็กตึ๊งสร้างโอกาสให้กลุ่มคนในสังคมมาเข้าร่วมงานด้วยกัน ซึ่งสามารถสร้างความสามัคคีทางด้านจิตใจของคนในสังคมได้ และส่งผลถึงความเป็นปึกแผ่นความเข้มแข็งของสังคมไทย

ตั้งที่ นายสมัย วนสัจจร คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 64 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักมูลนิธิปอเต็กตึ๊งจากคุณแม่เข้ามาทำบุญบริจาคเงินที่ศาลได้สงกบ่่อยๆ พิธีกรรมต่างๆไหว้อากงและทำบุญเพื่อขอพรจากอากงที่สำคัญก็จะทำให้เรามีความสุขใจสบายใจในการทำบุญศาลเจ้าได้สงกบ่ไม่เพียงแต่ได้ช่วยเหลือทุกข์สุขของสังคมไทยมากมายแต่ยังสั่งสอนให้เรารู้จักให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนมีประโยชน์สืบทอดต่อไปทุกรุ่นคนในสังคมก็จะสามัคคีกัน”

ตั้งที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (10 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ถ้าไม่เห็นภาพนี้ คนเขาไม่รู้ว่าจะแจกข้าวทำไม ถ้าไม่เข้าใจว่าวันหนึ่งมนุษย์อาจจะเดือนร้อนได้ วันหน้าอาจจะลำบากก็ได้ ก็เลยต้องมาแบ่งปันช่วยเหลือ ไม่งั้นจะไม่รู้ว่าต้องทำยังไง พิธีทั้งหมดนี้ทำให้เรารู้ว่าถ้ามีคนเดือดร้อนเราต้องช่วยเหลือเขาทำยังไงก็ได้ ให้รู้ว่าทำทาน”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าพิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมูลนิธิปอเต็กตึ๊งมุ่งหมายที่จะชักชวนกลุ่มคนในสังคมให้ทำบุญด้วยกันด้วยการเสียสละ เป็นการให้แก่บุคคลที่ยากลำบากกว่า ทั้งยังแบ่งปันความเดือดร้อนของคนในสังคมเดียวกัน ซึ่งต่างฐานะกัน แต่สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ เมื่อเกิดความเดือดร้อน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นหลังสืบไป พิธีกรรมทั้งหมดในมูลนิธิปอเต็กตึ๊งให้กลุ่มคนในสังคมรู้จัก “ทำบุญทำทาน” ส่งผลให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองขึ้นทำให้คนไทยรู้จักการบริจาคและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งสามารถสร้างความสามัคคีระหว่างคนในกลุ่มสังคมได้และยังส่งผลถึงความเข้มแข็งของสังคมไทย

4.22 ด้านคุณธรรม

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน มีดังต่อไปนี้

1) กตัญญู

ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่งดงาม และไม่ว่าจะอยู่ในยุคสมัยใดทุกคนต้องปฏิบัติยึดถือและสืบทอด เป็นตัวกลางที่ผูกมัดความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาวุโสกับผู้อายุน้อย ความกตัญญูเป็นคำสอนจากลัทธิขงจื้อเป็นการเน้นความกตัญญูต่เวทิต่อพ่อแม่และบรรพบุรุษ

พิธีกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมูลนิธิปอเต็กตึ๊งจะมีผู้เข้ามาเช่นไหว้บรรพบุรุษเป็นจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าลูกหลานมีความกตัญญูต่อบรรพบุรุษอย่างชัดเจน สำหรับผู้ที่เข้าร่วมพิธีกรรมนั้นก็ได้อุปถัมภ์ความกตัญญูในใจเช่นกัน

การเช่นไหว้บูชาบรรพชนเป็นประเพณีเก่าแก่ที่สุดของจีนเพราะจีนถือระบบวงศ์ตระกูลเป็นเรื่องสำคัญที่สุดเป็นศูนย์กลางของสังคมและวัฒนธรรมจีน การไหว้บรรพชนเป็นกิจสำคัญที่สุดของลูกหลานเจ้าอาจไม่ต้องไหว้ก็ได้แต่อย่าตายไม่ไหว้ไม่ได้

ตั้งที่ นางสี ตรีเพ็ญ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 53 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ช่วงตรุษจีน แต่ละปีชาวจีนที่มากราบไหว้หลวงปู่ได้ยังคงเป็นจำนวนมาก ซึ่งมักจะนำของมาเช่นไหว้บรรพบุรุษอีกด้วย เช่นเนื้อ ไก่ ปลา ผลไม้และกระดาษพับ ๆ มีเทียบบนโต๊ะเพื่อเป็นการแสดงว่าบรรพบุรุษกลับมาฉลองตรุษจีนร่วมกัน”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนจีนเชื่อว่าคนที่ตายไปแล้วไม่ได้ไปไหน ยังคงดำเนินชีวิตอยู่ในอีกโลกหนึ่ง การเช่นไหว้บรรพบุรุษเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพบุรุษผู้มีพระคุณ เป็นการบอกเล่าแก่สังคมว่าตนยังคงระลึกถึงผู้มีพระคุณอยู่เสมอ

ตั้งที่ นางฐานวีร์ นิธิโรจน์เศวต คนไทยเชื้อสายจีน 60 ปี (8 กุมภาพันธ์ 2557 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า

“คนจีนทุกบ้านจะต้องไหว้บรรพบุรุษในช่วงเทศกาลตรุษจีนนี้ เพราะเป็นธรรมเนียมที่ลูกหลานชาวจีนสืบทอดต่อกันมานานแล้ว จะต้องกราบไหว้ ระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่บรรพบุรุษ ตั้งเครื่องบูชาเช่นไหว้ดวงวิญญาณของท่านโดยเชื่อว่า การไหว้บรรพบุรุษจะนำความสุขมาสู่ครอบครัวนั้น”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าการไหว้บรรพบุรุษนั้นเป็นการแสดงความกตัญญู กตเวทิตต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ที่ได้เลี้ยงลูกหลานและให้การศึกษอบรมเป็นอย่างดี เพื่อตอบแทนบุญคุณและระลึกถึงจึงจัดพิธีนี้ขึ้น อีกอย่างชาวจีนยังเชื่อว่าบรรพบุรุษจะคุ้มครองชีวิตและนำความโชคดีมาให้กับลูกหลานที่แสดงความกตัญญูกตเวทิต

ตั้งที่ นายสมชาย พรเพิ่มพูน ชาวไทยเชื้อสายจีน อายุ 49 ปี (31 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ชีวิตที่สงบสุขของเราตอนนี้ เราสบายได้ก็เพราะบรรพบุรุษลำบาก ถึงล่วงลับไปแล้ว แต่ยังคงกำหนดชะตาชีวิตลูกหลาน ฉะนั้นถ้าเป็นพิธีกรรมที่สำคัญก็จะมาไหว้และทำบุญให้กับญาติที่ล่วงลับไปแล้ว”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าบรรพบุรุษเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต การเช่นไหว้หรือการทำบุญ เพื่อรำลึกถึงคุณความดีที่บรรพบุรุษของเราได้กระทำไว้ ได้ดูแลเรา ลำบากเพื่อเรา ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี และแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูของลูกหลานที่มีต่อบรรพบุรุษ

พิธีทั้งกระจาดนอกจากมีตำนานเกี่ยวกับพระอานนท์แล้วยังมีตำนานเกี่ยวกับพระโมคคัลลานะอีกด้วย ตั้งที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (10 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“พิธีโมคคัลลานะมีตำนานว่าพระโมคคัลลานะเห็นแม่ตกอยู่ในรอกอดหิวอย่างทรมาณ โมคคัลลาก็เลยทำบุญกุศลเพื่อให้แม่พ้นจากความทุกข์ เพราะทำบุญกุศลสามารถช่วยแม่ได้ คนก็เลยเอาตอนนี้มาช่วยกัน เพื่อให้คนที่ล่วงลับไปแล้วจะอยู่เป็นสุข”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าจากตำนานเรื่องพระโมคคัลลานะต้องการสื่อให้รู้ถึงความมกัตถุญญาของพระโมคคัลลานะที่มีต่อแม่ ทำให้แม่รอดพ้นจากความทรมาน ให้คนในสังคมเห็นถึงความสำคัญของความมกัตถุญญาว่าเป็นจารีตประเพณีที่งดงามและเป็นสิ่งที่ผูกมัดผู้คนทุกคนตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งเสียชีวิตนอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่า ที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งมีผู้เข้าร่วมพิธีกรรมทั้งกระจาดจำนวนมาก ซึ่งนอกจากทำทานให้กับผู้ยากไร้แล้วยังเป็นการทำบุญให้กับบรรพบุรุษและพ่อแม่ ซึ่งแสดงถึงกัตถุญญาทเวทีของลูกหลานที่มีต่อบรรพบุรุษและพ่อแม่

การไหว้บรรพชนในวันสารทจีนตามความเชื่อของชาวจีนเชื่อว่าวันสารทจีนวิญญาณบรรพชนที่ยังไม่ได้ไปเกิดจะกลับมาเยี่ยมบ้าน มีคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากที่เข้ามาไหว้บรรพบุรุษในช่วงเทศกาลทั้งกระจาด

ตั้งที่ นางอัจฉิมา สุขเสน คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 50 ปี (17 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“รู้จักศาลเจ้าไต้ฮงกงและมูลนิธิปอเต็กตึ๊งมานานแล้วที่เข้ามาไหว้อ่างเพราะถือว่าทำบุญได้ดีทำให้บรรพบุรุษ ทำบุญก็รู้สึกสบายใจ และก็ให้ลูกหลานมาด้วย”

ตั้งที่ นายอรรถพล สายแสง คนไทย อายุ 24 ปี (17 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบันก็ได้แวะเวียนเข้าไปกราบไหว้หลวงปู่ไต้ฮงกงตลอดและทำบุญให้กับพ่อแม่คำสอนคำนี้เกี่ยวกับความมกัตถุญญาที่นับตั้งแต่นั้นมาผมก็ได้เอามาใช้ในชีวิตประจำวันจนถึงทุกวันนี้คือตึมน้ำ ให้คิดถึงตึมน้ำ ถ้าไม่มีพ่อแม่ก็จะไม่มีเรา ถ้าไม่ใช่ความพยายามของพ่อแม่ ชีวิตที่ดีที่เรามีอยู่คงไม่ได้เกิดขึ้นก็เป็นไปได้ ฉะนั้นต้องนึกถึงบุญคุณพ่อแม่เสมอ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคำว่า “ตึมน้ำ ให้คิดถึงตึมน้ำ” นั้นก็หมายความว่าคนเรานั้นรู้ว่าผู้ใดเป็นผู้มีพระคุณ ต้องรู้จักคิดถึงและตอบแทนท่านในภายหลังความมกัตถุญญาคือเครื่องหมายของความดี ซึ่งเมื่อได้เข้าไปกราบไหว้หลวงปู่ไต้ฮงแล้ว ภายในศาลเจ้าจะสอนให้เรียนรู้ถึงความมกัตถุญญาและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความดีงามในชีวิตประจำวันของผู้ศรัทธาได้ บุคคลใดก็ตามเมื่อได้เข้าไปสัมนัสและได้เข้าไปกราบไหว้ศาลหลวงปู่ไต้ฮงพอกลับออกมาจะเกิดความปลาบปลื้มปิติยินดีและซึมซับความมกัตถุญญาทเวทีเข้าไปในจิตใจโดยไม่ต้องมีใครสอน

2) เมตตา

เมตตาคือความมีจิตใจเมตตาต่อผู้ที่มีโอกาสน้อยกว่าเพื่อช่วยเหลือในบางสิ่งบางอย่างให้กับบุคคลนั้นมีความสุขกายสบายใจมากขึ้น การทำบุญทั้งกระจาดจัดได้ว่าเป็นการทำทานอย่างใหญ่อย่างหนึ่งที่มาจากการให้ทั้งหลาย ได้แก่ การให้ข้าวสารอาหารแห้งแก่ผู้ยากไร้ ทั้งนี้ก็ส่งผลให้ บุญกุศลผลบุญตอบแทนบุคคลที่มีความเมตตาอีกด้วย

ตั้งที่ นายเอกชัย แสงจันทร์ทะนุ คนไทย อายุ 30 ปี (17 สิงหาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“คนที่มารับข้าวสารส่วนใหญ่จะเป็นคนจนไม่มีกิน มีกินบ้าง แต่บางมื้ออดอยาก ลูกหลานมีเท่าไรก็ขนมาช่วย ขอรบเพื่อให้ได้ข้าวของเลี้ยงชีพตัวเอง

ทุกคนจะได้ข้าวของเท่ากันเสมอกัน ไม่เลือกรักใครมากกว่าใครเป็นพิเศษ มีการสแตมป์มือเพื่อป้องกันการเวียนเทียน แบ่งปันให้คนอื่นบ้าง ที่อดอยากจะได้กินอิ่มบ้าง ไม่อดตาย งานนี้คุณเห็นคนมากมายเป็นหมื่นเป็นแสน มาขอมารับแจกของเหล่านี้ ที่มีคนใจบุญยินดีให้เต็มใจบริจาคด้วยใจกุศลพร้อมที่จะให้พวกเขาเหล่านั้น ได้กินได้ใช้ได้รับของอย่างทั่วถึงกัน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่างานเทศกาลทั้งกระจาดที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งจัดขึ้นช่วยเหลือสังคมได้จริงในเทศกาลทั้งกระจาดมีการแจกของให้กับผู้ยากจน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่ามูลนิธิปอเต็กตึ๊งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการดำรงชีวิตของคนไทยในสังคมไทย อีกบทบาทหนึ่งพิธีกรรมการแจกของในเทศกาลทั้งกระจาดสามารถช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ยากจนดีขึ้นได้ในช่วงเวลาหนึ่ง

ตั้งที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (8 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ถ้าไม่เห็นภาพนี้ คนเขาไม่รู้ว่าจะแจกข้าวทำไม ถ้าไม่เข้าใจว่าวันหนึ่งมนุษย์อาจจะเดือดร้อนได้ วันหน้าอาจจะลำบากก็ได้ ก็เลยต้องมาแบ่งปันช่วยเหลือ ไม่งั้นจะไม่รู้ว่าต้องทำยังไง พิธีทั้งหมดนี้ทำให้เรารู้ว่าถ้ามีคนเดือดร้อนเราต้องช่วยเหลือเขา ทำยังไงก็ได้ ให้รู้ว่าทำทาน”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การให้ทานนอกจากจะเป็นการแบ่งมิตรไมตรีให้แก่ผู้อื่นแล้ว ยังส่งผลให้จิตใจเรามีความสุข เกิดผลแก่ทั้งสองฝ่ายชัดเจนด้วย

ถือศีลกินเจทำบุญทำทานเพื่อให้จิตใจอ่อนโยน มีความเมตตา กรุณาต่อมวลสัตว์โลกทั้งหลาย แม้ความเชื่อจะต่างกัน แต่ผลแห่งการกระทำนั้นคือจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ บุคคลทั่วไปควรจะลดละอภุกศลกรรมทั้งมวล ละสมแต่สิ่งที่ติงาม ทำจิตใจให้บริสุทธิ์เบิกบาน ผ่องแผ้ว ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองจะเกิดขึ้นในชีวิตสืบไป

ตั้งที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (8 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ไม่ใช่ว่าคนเขาเดือดร้อน เราไปถือศีล กินเจให้เขาได้บุญ จริง ๆ แล้วเขาไม่ต้องการบุญ เขาต้องการข้าว ดังนั้นต้องให้เขารู้ว่าการให้ ทำทาน ถ้าทำแล้วทำต่อคนรุ่นหลังเขาจะเห็นผลที่ประสบความสำเร็จในการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนและจะไม่เครียดกับชีวิต”

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าการทำบุญถือศีลกินเจได้บุญเพราะไม่ทำให้ชีวิตสัตว์เดือดร้อน ร่างกายจิตใจเราก็จะสะอาดบริสุทธิ์เพราะมีศีล การให้ทานเป็นบุญของการให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนและยังบอกต่อให้กับคนรุ่นหลังได้รับทราบและเห็นผลจากการให้ทานได้ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนส่งผลให้ผู้อื่นมีชีวิตที่เป็นสุข

ตั้งที่ นายสมชัย กวางทองพาณิชย์ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 51 ปี (8 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“คนที่ไม่มีบ้านอยู่ไม่มีอะไร ฝนก็ตกหนัก เราทำบุญให้เขาด้วยอันนี้ เขาจะอาศัยหลบแดดได้ เดินไปไม่โดนแดด หรือคนที่มารับของเขาววันนี้ไม่เดือดร้อน วันข้างหน้าอาจจะเดือดร้อนก็ได้ คนที่เข้ามาบางคนหยุดงานหรือมีรายได้ พอได้อยู่บ้านเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร ที่นี้ได้เข้ามารับข้าวถุงหนึ่ง ซึ่งทำให้ชีวิตของเขาง่ายขึ้น นิดหน่อยไม่เยอะ แต่ก็ช่วยได้”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่ามูลนิธิปอเต็กตึ๊งเป็นองค์กรสาธารณะที่ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ไม่ว่าจะเป็ น มากน้อยแค่ไหนก็ตาม ทุกสิ่งอย่างก็มีผลกระทบและมีผลดีต่อคนยากไร้ทั้งนั้น ดังนั้น สำคัญที่สุดคือความมีน้ำใจมีศีลทานก็สามารถทำให้พวกเขามีความสุขได้

ตั้งที่ นางอัจฉิมา สุขเสน คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 50 ปี (17 พฤษภาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“บ้านเกิดอยู่ที่ฉัวเถา พ่อแม่เป็นคนจีน มาเปิดร้านขายของที่ไทยมานานแล้ว พ่อแม่มาก่อน เรามาทีหลัง มากับสามี เพราะพ่อแม่สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ก็เลย มาช่วยงานพ่อแม่แล้วดูแลพ่อแม่ด้วย รู้จักได้ซ่งกงจากรุ่นพ่อแม่ ที่บ้านเกิดเขาก็ ไหว้เหมือนกัน วันนี้ที่ปอเต็กตึ๊งมีงานก็มาไหว้อากง บ้านอยู่ที่สุพรรณโน่นเลย ไม่ค่อยได้มาไหว้ แต่ถ้าไม่มีงานก็จะมาไหว้หรือมากรุงเทพฯ ก็จะแวะมาไหว้ การไหว้อากงรู้สึกสบายใจ อากงก็จะคุ้มครองเราเหมือนกัน ความเมตตากรุณาของอากง ลอนให้เรารู้จักให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน การที่ช่วยคนอื่นไม่เพียงแต่ถือเป็นการทำบุญ เรายังรู้สึกภูมิใจ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าความศรัทธาและมุนานะในการอยากสร้างความดีไม่ว่าจะอยู่ไกลแค่ไหนระยะทางก็ไม่สำคัญที่จะขัดขวางการอยากที่จะมาไหว้หลวงปู่ไต้ฮงได้ คำสอนของไต้ฮงกงนั้นได้ปลูกฝังสารุชนรุ่นสู่รุ่นอย่างหนักแน่น

ตั้งที่ นางแซไซ พุนตระกูลเกียรติ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 45 ปี (31 มกราคม 2557 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ปกติได้เข้ามาไหว้หลวงปู่ไต้ฮงบ่อยอยู่แล้ว ถ้ามีงานหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ก็จะมาเข้าร่วมงานและทำบุญ ทำบุญให้ทานแก่ผู้ยากเข็ญ บริจาคสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้อนาถา แล้วยังบริจาคเงินให้ไปสร้างสะพาน สร้างถนนเพื่อความสะดวกในการคมนาคม อากงสืบทอดความดีมานานแล้ว เราอยู่ในสังคมเดี่ยวๆไม่ได้ จนและรวยไม่เสมอกัน พอเราร่ำรวยมีวาสนา เรายังต้องรู้จักให้ความช่วยเหลือผู้ที่ยากจน ถ้าอย่างนั้นสังคมถึงได้สามัคคีกัน ประเทศเราก็จะพัฒนาขึ้นชีวิตเราก็จะสุขสบาย”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าสารุชนที่เข้ามาทำบุญกราบไหว้ไต้ฮงกงทุกคนล้วนแต่มีจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้จิตใจคนคิดทางสายกลางว่าคนเรานั้นจะยากดีมีจนแค่ไหนก็ไม่สำคัญความดีที่สร้างเป็นสิ่งสำคัญกว่าการมีเงินทอง

ตั้งที่ นายวรภาพ วัชระกิริติ คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 44 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“อากงสอนให้เรา รู้จักให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ พอเราได้ช่วยเขาไว้เราจะสบายใจ ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว อีกร้อยความเมตตาของอากงจะทำให้เราจิตใจสงบงาม”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าคนที่มาทำบุญคนสำคัญว่าโลกนี้เป็นสิ่งไม่แน่นอน ขณะนี้อยู่ในโลกต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนได้จริง แต่ยังทำให้เราเป็นคนที่มีความเมตตาต่อผู้อื่นและทำให้จิตใจเราสงบได้อีกด้วย

ตั้งที่ นางสาวสมศรี ดำรงชัยกุล คนจีน อายุ 60 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งเวลาที่ไหนเดือดร้อนฮงกงจะไปช่วยเสมอ พอได้ยินเสียงรถของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง วีวอวีวอๆ เรารู้ทันทีเลยว่ามันที่เดือดร้อน รู้จักมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งตั้งแต่เด็ก ๆ จำความได้แล้ว อากงจะช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน เช่น น้ำท่วมหรือไฟไหม้ มูลนิธิฯ จะไปบริจาคทานทุกที่ๆ เดือดร้อน เวลาใครเดือดร้อนมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งก็จะไปตั้งทานแจก”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังคำสอนของหลวงปู่ไต้ฮงเป็นตัวอย่างที่ดีที่ทำให้ลูกหลานรักและเคารพนับถือ ความช่วยเหลือและความดีของอากงทำมาต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้ แค่ได้ยินเสียงก็รู้แล้วว่าใคร

ตั้งที่ นางสาวสุตา ธนาพันธ์สิน คนไทยเชื้อสายจีน อายุ 30 ปี (10 ตุลาคม 2556 : สัมภาษณ์) เล่าว่า

“เพราะมีเพื่อนแนะนำมารู้จักมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง แล้วก็มาเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง รู้สึกว่าการทำบุญขอพรทำให้จิตใจดีขึ้นจริง ศาลเจ้าไต้ฮงกงมีแบบแผนไม่เหมือนที่อื่น การทำบุญที่นี่ไม่เพียงแต่ทำเพื่อให้ตนเอง ยังสามารถช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนจริง วันนี้เราช่วยเหลือคนอื่น พรุ่งนี้คนอื่นอาจจะมาช่วยเหลือเราก็ได้ ทำบุญไว้ก่อนยังไงก็สุขใจ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าที่จริงแล้วไม่ว่าจะคนที่รู้จักมาตั้งแต่เด็กหรือคนที่เพิ่งรู้จักจุดประสงค์เดียวกันคือทุกคนรู้ว่าการทำความดีคือสิ่งที่ได้รับการตอบแทนที่ดี เพราะการทำดีคือการได้ดี และสิ่งดีย่อมตอบสนองกลับมาหาเรา

สรุปได้ว่า มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งมีบทบาทต่อสังคมด้วยการจัดพิธีกรรมตามเทศกาลให้สาธุชนเข้ามาร่วมพิธีทำให้สบายใจ ทำให้หมดความกลัว ความกังวล ทำให้รู้สึกว่ามีกิจกรรมสำคัญที่ร่วมกันทำกับคนมาก ๆ การทำบุญยังทำให้เกิดค่านิยมที่แบ่งปันมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และมีความกตัญญูต่อบรรพชนนอกจากนี้เงินบริจาคที่ผ่านพิธีกรรมศาลเจ้าไต้ฮงกงก็นำมาเป็นกองทุนให้ความช่วยเหลือเวลาที่สังคมมีปัญหา เช่น เกิดน้ำท่วม ไฟไหม้ หรือเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น